

**UCHWAŁA NR XXVII/202/2021
RADY GMINY RYBNO**

z dnia 20 stycznia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn.zm.) w związku z art.6 ust. 1, ust. 2, pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm) Rada Gminy Rybno, uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Rybno na lata 2021- 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rybno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Kornatowski

Załącznik do uchwały Nr XXVII/202/2021
Rady Gminy Rybno
z dnia 20 stycznia 2021 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie
ul. Zajeziorna 58; 13-220 Rybno
tel/fax 0-23 696-63-39
e-mail: rybno_gops@wp.pl

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021–2025**

Rybno 2021 r.

WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw [Sasal, 2005, s. 16–19].

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu [Tomaszewska, 2007, s. 36–37].

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.

3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniechanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Rybno ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2021–2025. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Rybno

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 30.06.2020 r. Gmina Rybno liczy 7272 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w Działdowie wynosi 361, z czego jedynie 79 osób pobiera zasiłek dla bezrobotnych.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2020 przeprowadzonych zostało 125 interwencji domowych. W okresie od 01.01.2020 r. do 30.06.2020 r. założono 28 „Niebieskich Kart”.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od 01.01.2020 r. do 30.06.2020 r. wpłynęło 14 zgłoszeń o osobach nadużywających alkoholu, a tylko 3 osoby podjęły leczenie odwykowe.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na dzień 30.06.2020 r. 9,92 % ludności gminy korzysta z zasiłków pomocy społecznej.

W szkołach na terenie Gminy Rybno zanotowano akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele programu

1. Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rybno,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

2. Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Rybno,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

- 1) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy,
- 2) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rybno na lata 2014 - 2020,
- 3) Gminnym Programem Wspierania Rodziny w Gminie Rybno na lata 2019-2021,
- 4) Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 r.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. , poz. 218 z późn. zm.),
- 2) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. , poz. 1876),

3) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 1982 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).

V. Zasoby Gminy Rybno w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - 1) Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - 2) Komenda Policji,
 - 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - 4) placówki oświatowo-wychowawcze,
 - 5) Zakład Opieki Zdrowotnej,
 - 6) organizacje pozarządowe,
 - 7) parafie.

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- 1) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- 2) dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- 3) dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- 4) otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- 5) silne więzi rodzinne,
- 6) chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- 1) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów,
- 4) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 5) ubóstwo,
- 6) brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- 7) brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- 8) brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu

CEL 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rybno.

Działania:

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.
Podmiot realizujący działanie:
 - Rada Gminy.
2. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- wójt.

3. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- 1) pracownicy socjalni,
- 2) przedstawiciele oświaty,
- 3) przedstawiciele policji,
- 4) kuratorzy sądowi,
- 5) przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 6) przedstawiciele ochrony zdrowia,
- 7) przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- 8) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 9) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- 10) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- 11) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- 12) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- 13) podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- 14) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- 15) udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- 1) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- 2) obalanie mitów na temat przemocy,
- 3) szkolenia na temat przemocy,
- 4) prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- 5) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- 6) organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
- 7) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- 8) organizowanie konkurów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

5. Podmioty realizujące działanie:

- 1) placówki oświatowo-wychowawcze,
- 2) Świetlica Socjoterapeutyczna,
- 3) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 4) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 5) Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Działdowie o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

CEL 3

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Utworzenie punktu informacyjnego:
 - 1) udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
 - 2) udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
 - 3) udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
 - 4) udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
 - 5) rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.
2. Podmiot realizujący działanie:
 - Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
 - 1) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
 - 2) przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.
4. Podmioty realizujące działanie:
 - 1) policja,
 - 2) Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - 3) Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
 - 4) Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
 - 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - 6) przedstawiciele oświaty,
 - 7) przedstawiciele ochrony zdrowia.
5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
6. Podmioty realizujące działanie:
 - 1) Ośrodek Pomocy Społecznej,

- 2) policja,
- 3) Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

IX. Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej.

X. Sprawozdawczość

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybnie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

XI. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Rybno, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych w ramach konkursów.

Rybno, dnia 30 grudnia 2020 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Piotr Kornatowski